

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia Catholica, Hoc Est Christianae Fidei, Qvam Ad
Salvtem Animarvm Aviti Avgvstae Domvs Saxonicae
Principes, Reges, & Imperatores coluerunt, Gloriosa
Confessio**

Cutsemius, Petrus

Coloniae Agrippinae, 1621

De Ottone I. Imperatore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11884

reperitur in numerum Sanctorum dicta die natalis sui, hoc elogio : *Halberstatti in Germania Dormitio B. Mathildis, Regina matris Ottonis primi Imp. humilitate, & patientia celebris.*

DE OTTONE I.

IMPERATORE.

VENIO nunc ad Ottonem, Henrici ex S. Mathilda filium primogenitum, quem VVitikindus li. I. vocat *Mundi Amorem*. Princeps ille fuit omni virtute præstantissimus, sed Catholica pietate longè illustrior Imperator, cognomento *Magnus*; Qui ut hoc scellicior esset Imperij sui administratio, à Deo principium duxit, solenni ritu, & cæremonijs Aquisgrani ab * Hildeberto, Archiepiscopo Moguntino, accepta licentia à VVigfrido Archiepiscopo Coloniensi, in cuius diocesi VVitik. l. 2. Aquisgranum existit, inunctus atq; coronatus, an. 936. & tandem Romæ à Papa Iohanne XII. novis ritibus, cum faustis populi Romani acclamationibus, in dignitate Imperatoria confirmatus, in basilica S. Petri, die Natalis Christi, An. 962. vti tradunt *Frodoandus, Regino, Luitprandus, &c.* Nec obstat, quod initia gubernationis difficillima habuerit, armorum procellis vndique sæuientibus, quibus

* Otto Frising. lib. 6. c. 19.
Ditm. li. 2.
VVitik. l. 2.

bus non cessit, sed contrà animo inuictò iuit
 audentior, & semper euasit fortior. Ille enim
 est ordo, & modus Dei suos exercendi athle-
 tas, qui ijs absque magnis certaminibus non
 elargitur magna præmia. Superatis, & amo-
 tis impedimentis domesticis, (acres enim illi
 fuere concertationes cum proprio filio * Lu-
 dolpho, cum fratre Germano Henrico, cum
 fratre consanguineo * Tanquarto, ex Hatte-
 burga moniali nato, alijsque principibus co-
 gnatis, & affinibus) cum externis postea ho-
 stibus, & rebellibus tota ferè vita, sed victor
 dimicauit.

Quomodò verò Henricum fratrem, Eb e-
 rardum Ducem, Francorù atque Gisbertum
 Ducem Lotharingiæ validissimo instructos
 exercitu, ipse cum paucis manibus miracu-
 losè in fugam coniecerit, & incruenta parta
 victoria superarit, operæ pretium est hic e-
 narrare. Historiam describunt V Vitikindus
 Saxo lib. 2. Ditmar. chron. li. 2. Sigebertus in
 suo Chronico ad annum 938. Luitprandus
 lib. 4. ca. 11. Referam ipsa verba Luitprandi,
 vt sancta cognoscatur Ottonis pietas, & quid
 suis ille effecerit precibus: *Rex denique suorum
 tantam constantiam non sine diuino instinctu con-
 siderans, quoniam fluuio intercedente corporali
 presentia suis subuenire non poterat, recordatus
 populi Domini, qui repugnantes sibi a malechitas
 vr ationibus Moysi serui Dei deuicerat, protinus de*

* Otto Fris,
 vocat Le-
 talphum.
 * V Vitikin-
 dus eū vo-
 cat *Than-*
gmarum li.
 1. & *Thane-*
marum, lib.
 2. in princ.
 Ditmarus
Tammonē.
 lib. 1. & 2.

equo descendit, seque cum omni populo, lacrymas fundens, ante victoriferos clauos manibus Domini nostri IESV Christi affixos suæque lancea impositos in orationem dedit; quantumque iusti viri (secundum sententiam Iacobi) tunc valeret oratio, res manifesta probauit. Eo namque orante, cum ex suis nullus occumberet, hostes sunt in fugam conuersi, nonnullique eorum cur fugerent, penitus ignorabant. Ipsam precatiunculam suæ historiæ inseruit VVitkindus lib. 2. Domine inquit, omnium rerum auctor, & rector respice populum tuum, cui me præesse voluisti, vt ereptus ab inimicis sciant omnes gentes, vllum mortalium tuæ dispositioni contra ire non posse; qui omnia potes, & viuis & regnas in æternum.

Similiter anno sequente idem Otto eorundem Eberardi, & Giselberti potentissimo exercitu in Alfatia circumdatus, ipse verò cum paucis, quia plerique ex suis ob multitudinem hostium aufugerant, relictus, insigni potitur victoria, non absque miraculosa itidem Dei gratia. Quam referens idem Luitprandus, lib. 4. cap 16. Eberhardus, inquit, gladijs occiditur, Giselbertus Rheni vndis submergitur &c. ceterorum verò nullus aufugit qui non aut viuus caperetur, aut gladio truncaretur. Vides igitur quemadmodum super Regem tribulantes Dominus manum miserit, quem in vijs suis ambulantem cognouit. Hac parta victoria Imperator ingen-

ingentes recitauit immortalī Regi Deo gratias, & Henrico fratri, ubi stragem istam suorum complicum audiuit, petenti suppliciter veniam, non solum eam clementer indulgit, sed & regionem Lotharingæ pro habitatione insuper concessit. Imò nec sic conquiescentem, ob intemperatam regnandi libidinem, *monitu, & intercessione sanctæ Matris eius* (Mathildis *præfecit eum Regno Bauiariorum, Bertholdo iam defuncto pacem, atque concordiam cum eo faciens, quæ usque in finem fideliter perdurauit.* sunt verba VVitikindi lib. 3. Magna ea fuit Ottonis clementia animique mansuetudo.

His ita fæliciter peractis, quid deinceps egerit, narrare continuat Verus Chronologus Adam, Canonicus Bremensis, lib. 2. cap. 2. his verbis: *Otto igitur Rex diuino fultus auxilio, quam primum ab insidijs fratrum suorum ereptus est, iudicium & iustitiam populis fecit. Deinde postquam omnia fermè Regna, quæ post mortem Caroli defecerant, suo imperio subiugarat, in Danos arma corripuit, quos antea pater eius bello compressit. Enimverò tunc rebellare moliti Legatos Ottonis cum Marchione trucidarunt, omnem Saxonum Coloniam funditus extinguentes. Ad quam rem vlciscendans Rex cum exercitu statim inuasit Daniam, transgressusq; terminos Danorū apud Schliasvigh*

olim positos, ferro, & igne vastauit totam regionem, vsque ad mare nouissimum, quod Northmannos à Danis dirimit: Et vsque in presentem diem à victoria Regis Ottesund dicitur. Cui egredienti Haraldus (Rex Danorum) apud Schliasvich occurrens, bellum intulit, in quo vtrisque viriliter certantibus Saxones victoria potiti sunt. Dani victi ad naues cesserunt, tandemq; conditionibus ad pacem inclinatis, Haraldus Ottoni subicitur, & ab eo regnum suscipiens, Christianitatem in Dania recipere spondit. Nec mora baptizatus est ipse Haraldus cum vxore Gunild, & filio paruulo, quē Rex noster à sacro fonte susceptum Suen Otto vocauit. Eo tempore Dania Cismarina quam Lutland incolae appellant, in tres diuisa Episcopatus, Hamburgensi Episcopatu subiecta est, &c. Narrat ibidem simul incrementa, & successus sanctę Dei Ecclesię in Aquilone, quam tunc ibi plantare & rigare viri perrexerunt Apostolici * Adal-

* alias Adal-
gandus.

dagus Episcop. Hamburgensis, & ab eo ordinati, ac missi, Haroldus, Liasdagus, Reginbrundus, &c. quibus Papa Agapetus II. benedictionem, & facultates Apostolicas, pro felici Vineę Domini cultura, cum gaudio impertiuit.

Idem Adamus capite seq. Ferunt etiam, inquit, eo ipso tempore eundem fortissimum Regem Ottonem vniuersos Slauorum populos (Regulo ipsorum occiso, quod addit Sigebertus) suo

impe-

imperio subiecisse, quosque Pater eius vno grandi pralio domuerat, ipse Otto tanto deinceps Dei adiutorio constrinxit, vt tributum, & Christianitatem, (quod à patre suo, Rege Henrico, didicerat) pro vita simul & patria libenter offerrent victori. Baptizatusque est totus Gentilium populus; Ecclesia in Slauonia tunc primum constructa, de quibus rebus circa finem vt gesta sunt, opportunius sumus aliquid dicturi, &c.

Hæc ita prolixè verbis refero antiquissimi Historiographi, vt Principes Saxoniae cognoscant ab Imperatore Ottone Magno eius Religionis veritatem, quam ipse omni studio, & contentione, cum vitæ suæ quoque periculo Daniæ intulit, & ad populos à Christiana fide alienos longè lateque propagauit. Et tam diuinus Imperator adeò litens hominum salutis, nō posset eandem fidem Catholicam, tot præclaris de ea positis relictisque monumētis commendare, ac persuadere suis ex consanguinitate posteris, & Augustæ Domus Saxonicæ hæredibus?

Quod si plura audire libet eiusmodi victoriarum, quas pijsimus Imperator Otto potius precibus, & ieiunijs, quam vi armorum, militumve potentia reportauit, exempla in promptu adsunt. Hūnos certè, siue Vngaros, rursus in Germaniam, sed longe maiore quā Patris Henrici tēpore ferocia, impetu, & numero irruentes, quorū tanta, inquit Frodoar-

* VVitik.
lib. 3.

clus, multitudo erupit, quantam tunc temporis uiuentium hominum nemo se antea uidisse in vlla regione profitebatur, prope Augustam miraculose fudit, & altero adhuc die Ratisbonam usque insequendo trucidauit, * tribus eorum Regulis, utpote belli ducibus, ad perpetuam gentis ignominiam laqueo suspensis. Rex (inquit Frodoardus in chronico suo ad annum 955.) cum tantum exercitum Vngarorum perspexisset, aestimauit non posse ab hominibus superari, nisi Deus omnipotens eos occidere dignaretur, in cuius adiutorium confidens, suorumque consolationibus Principum roboratus, bellum viriliter cum eis agere coepit, & cum mutua cade utroque cecidissent, & his interfectis, qui ad occisionem à Deo predestinati erant, gloriosa victoria Ottoni Regi à Deo, cui nihil est impossibile, data est, ita ut exercitus Vngarorum in fugam versus, virtutem praeliandi ultra non haberet. Et quamuis incredibilis numerus illorum occisus fuisset, tantus tamen adhuc exercitus eorum remanebat, ut hi qui de propugnaculis Augusta ciuiatis eos venire conspexerunt, non pugna lacestos eos redire existimarent, donec praeterentes ciuitatem, vltiora Lici fluminis litora festinando repetere cognouerunt. Rex autem cum suis eos sequens, & quibus se coniungere potuit, occidens, vespertina hora diei peruenit ad Augustam. Et quali oratione milites suos in tanta necessitate exhortatus sit, refert VVitikindus lib. 3. Superamur scio, inquit, multitudine, sed non virtute,
sed

sed non armis. Maxima enim ex parte nudos illos armis omnibus cognouimus, & quod maxime est nobis solatij, auxilio Dei, illis est sola audacia pro muro nobis spes, & protectio diuina, &c. Et his dictis, arrepto gladio, & clypeo, ac sacra lancea ipse primus equum in hostem vertit. His magnæ pietatis in Ottone exemplum, posteris imitandum addit Historicus Ditmarus, qui circa hæc tempora vixit, utpotè natus (se ipso teste lib. 3.) anno 976. d. 25. Iulij, chronici sui lib. 2. Postera die, inquit, id est, in festiuitate Christi Martyris Laurentij, Rex solum se præ cateris culpabilem Domino professus, atque prostratus, hoc facit lacrymis votum profusus, si Christus dignaretur sibi eo die tanti intercessione Praeonis dare victoriam, & vitam; quod in ciuitate Mersburgensi Episcopatum in honore victoris ignum construere, domumque suimet magnam nouiter inceptam, sibi ad Ecclesiam vellet edificare. Nec mora erectus à terra, post Missæ celebrationem, sacramque communionem ab egregio porrecto Othalrico, confessore suo, sumpsit Rex clypeum, lancea cum sacra milites in hostem procedendo, resistentemque primus erupit, ac mox terga vertentem usque ad vespeream prostrauit ac effugauit. Rotgerus etiam celebris huius victoriæ mentionem faciens in vita B. Brunonis Archiep. Coloniensis, apud Sur. tom. 5. d. 11. Octob. Imperator, inquit, iudici sanxit ieiunium ipsa die, qua tunc erat in Vigilia S. Laurentij Martyris, pro cuius interuentu sibi, populoque suo, ipsum Deum poposcit esse refugium.

Impera-

* An. 966.

Imperator itaque pro tam gloriosa victoria Deo, D. Laurentio, ac omnibus Sanctis immortales agens gratias, Mersburgi vt vouerat, Cathedralē* crexit, ac fundauit Ecclesiam sub nomine, & patrocinio S. Martyris Laurentij, cuius ope & auxilio se diuinitus adiutū profitebatur. Etenim Sanctos in cœlis, Dei amicos, magna vbique deuotione coluit, solatium, & opē illorum semper expertus. Et vt hoc obiter recenseam: Contigit aliquando vti apud Regin. ad An. Christi 956. videre est, vt grauissima pestis in plagis grassaretur Aquilonis, quā etiam Otto correptus, saluus euasit intercessione S. Viti Martyris. Quod his quoque narrat verbis qui tunc vixit, V Vitikin. de rebus Saxon. lib. 3. *Eo tempore Imperator & ipse agrotare cœpit, sed meritis Sanctorum, quibus fidele iugiter obsequium præbet, maximeq; patrocinio inlyti Martyris Viti, cui aperuit os suum, de infirmitate conualescit.*

Porro hac occasione vltèrius aliquid dicendum venit de insigni pietate Ottonis Magni in fundandis, exstruendisque Religioni Catholicæ Ecclesijs. Non enim erat satis pijsimo illi Imperatori multos ad societatem Christianæ fidei populos Mauortia manu, magno labore, & periculo suo perduxisse, nisi etiam in necessarias fabricas, & vsus Ecclesiarum diuersis in locis Regios omninò sumptus effunderet. Præter eas verò quas
opera

operâ Sanctissimorū virorum in Dania Sie-
 fvicī, Ripæ, Arhusæ, & Aldenburgi Ecclesias
 erexit Episcopales, insignes alias in Germa-
 nia fundavit, & dotavit, de quibus sequentia
 vetus Historicus narrat Adamus lib. 2. Ipso
 tempore Magnus Otto subiugatis, Christianaq; fi-
 dei copulatis Slauorum gentibus inclytam urbem
 Magdenburg super ripam Albiæ fluminis* condi-
 dit, quam Slavis Metropolim statuens, Adelber-
 tum summa sanctitatis virum ibidem consecrari
 fecit Archiepiscopum. Is primus in Magdeburg
 ordinatus duodecim annis strenuè pōtificatum ad-
 ministravit, multosque Slauorum populos predicā-
 do conuertit. Cuius ordinatio facta est anno Impe-
 ratoris & Archiepiscopi (scilicet Hamburgensis,
 nomine Adaldagi) trigesimo quinto, & sunt anni
 post ordinationem S. Ansgarij centum triginta se-
 ptem Magdeburgensi Archiepiscopatu subiecta est
 tota Slauonia vsque ad Penem fluum. Episcopa-
 tus quinque; quorum Mersburg & Tysca super
 Salam flumen cōdita, Misna super Albim, Bran-
 denburg, & Heuelberg inferius vadunt. Sextus
 Episcopatus Slauoniæ est Aldenburg: Eum, quod
 vicinior est nobis, Imperator Hamburgensi Archi-
 episcopatu subiecit, &c.

Hos, inquam, Episcopatus omnes ab Ot-
 tone Magno erectos Historici tradunt vete-
 res, & consentiunt neoterici. Et quia erran-
 tes tutius credunt suæ sectæ doctoribus, &
 Historiographis, referā huc ipsissima verba
 Eliæ

*Ditmarus
 l. 2. in prin-
 addit, in-
 finctu cō-
 iugis suæ
 Edithæ.

Eliæ Reufneri, Lutherani, in Academia Ienenti quondam Professoris, ex opere ipsius Genealogico in stirpe V Vitikindea. *Quid multa Imperium Romanum penè collapsum restauravit: Germaniam, Galliam, Italiam pacavit: Danos Sorabos, Henetos, Bobemos (cum quibus, vt paulò supra ibid. ait, semper rebellibus quindecim continenter annos acriter conflavit) ad Societatem Ecclesiæ perdaxit: Ecclesias Episcopales plurimas fundavit. vtpote Havelbergensem An. C. 946. Altenburgensem A. C. 948. Misnensem A. C. 958. Brandeburgensem A. C. 960. Magdeburgensem, Merseburgensem & Zicensem A. C. 968. Eadem narrat, licet non ita distinctè, Abrah. Bucholtzerus Calvinista, in suo indice Chronologico ad annum Christi 936. Porro Zicentem aliquot post annis Echardus nomine I. Misniæ, ac Thuringiæ Marchio III. Guntheri Comitis Pleissenfis filius, sub Ottone Imp. III. Naumburgum transtulit, vbi & Ecclesiam Collegiatam S. Georgij fundavit.*

Sunt tamen, qui duas illas, Misnensem quæ tunc immediatè Romano Pontifici fuit subdita, & alteram in Ballersleben terræ Lunæburgensis, quæ putatur Magdeburgum translata, primitus erectas adscribant Ottonis patri, Regi Henrico. Crant. in Metrop. lib. 3. c. II. Quod vtrumque absque errore dictum commodè potest accipi, si intelligatur vel Patrem prima istarum iecisse fundamenta, & filium

liū eas perfecisse, vel filiū eas à patre erectas, atq; fundatas amplioribus bonis, & redditibus locupletasse Sit vtriq; laus sua. Constat eundem Ottonem aliud cœnobium quoque Magdeburgi fundasse sub regula S. Benedicti in honorem SS. Petri & Pauli, & Innocentij Martyris, cuius ibi reliquias collocavit. Ecclesiam verò ibi Metropolitanā, totamque ad eò civitatem tutelæ, & patrocínio S. Mauritij, legionis Thebæorum Martyrum principis, cuius similiter corpus eò trāstulit, An. Christi 961. vt refert Ditmarus, deuotè dicauit; quippe qui Sanctos, Sanctorumque reliquias non minore, quam pater Henricus, veneratione colebat.

Et certè memoriā dignum est, quod recenset Sigebertus ad an. 969. de Catena S. Petri, dum Romę Iohanni Papæ XIII. Otto Imperator adest. *Quidam*, inquit, *Comes Ottonis Imperatoris eius familiaris Romę ante oculos omnium à diabolo arreptus, ita vt seipsum dentibus discerneret, iussu imperatoris ad Iohannem Papam adductus, vt catena S. Petri collo eius circumdaretur. Dum à fallacibus clericis semel & bis, sed alia catena furenti adhiberetur, nec quicquam remedij proueniret, vbi nihil virtutis inerat: tandem verà S. Petri catenā allatā, & collo furentis circumdatā Diabolus spumans, & multum clamans, abscessit. Quā catenā Theodoricus Metensis Episcopus arrepta, cum diceret se eam,*
nisi

nisi manu eius abscisâ, non dimissurû: tandē Imperator sedato litigio à Papa Iohāne obtinuit, vt anulum huius catene exsectum Episcopus mereretur.

Cæterum sicuti in omnibus suis actionibus, ita maximè in frequentatione cultus diuini fuit admodum pius, qui solebat, inquit, Ditmarus (lib. 2.) in solennitatibus vniuersis ad vesperam, & ad matutinam, atque ad Missam cū processione Episcoporum venerabili, deindeque cæterorum ordine Clericorum cū crucibus, sanctorumque reliquijs, ac thuribulis ad Ecclesiam vsque deduci: hicque cum magno Dei timore, qui est principium sapientiæ, staret atque sederet, vsque dum finita sunt vniuersa, nil loqui nisi diuinum, ad caminatam suimet cū luminaribus multis comitatuque magno sacerdotum Ducum, ac Comitum remeabat &c.

Iam verò quam fuerit liberalis, & munificus erga diuersas Ecclesias, prolixè commemorat Crant. in Metrop. Sax. lib. 3. c. 25. & imprimis omnium Matrem ac principem, Romanam, cui ea omnia, quæ antecessores Imperatores, & Reges bona contulerunt nouo diplomate ipse confirmauit, maioribusque ac pluribus donis ex proprijs, & patrimonialibus adauxit, per modum extractus, huc inde repetam. Integrum qui legere volet, annales inspiciat Cardinalis Baronij ad annū Christi 92. qui eius Autographum, aureis exaratum litteris, asserit Romæ custodiri in Castello

stello S. Angeli, duo verò alia authenticæ fidei inde exscripta exēplaria exstare in Bibliotheca Vaticana, è quibus ista.

In nomine Domini Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Ego Otto Dei gratia Imperator Augustus, vnà cum Ottone glorioso Rege filio nostro diuinâ ordinante prouidentia, spondemus, atque promittimus per hoc pactum confirmationis nostræ tibi B. Petro, Principi Apostolorum, & Clauigero Regni calorum, & per te Vicario tuo Domino Iohanni summo Pontifici, & vniuersali XII. Papa, sicut à prædecessoribus vestris vsque nunc in vestra potestate atque ditione tenuistis, & disposuistis ciuitatem Romanam cū ducatu suo, & suburbanis suis, atque viculis omnibus, & territorijs eius montanis, & maritimis litoribus, atque portibus, seu cunctis ciuitatibus, castellis, oppidis, ac viculis, &c. Nec non Exarchatum Rauennatem sub integritate, cum vrbibus, ciuitatibus, oppidis, & castellis, quæ piæ recordationis Domnus Pipinus, & Domnus Carolus excellentissimus Imperator, prædecessores nostri B. Petro Apostolo, & prædecessoribus iam dudum per donationis paginam contulerunt. &c. Insuper offerimus tibi B. Petre Apostole, Vicarioq; tuo, Domino Iohanni Papa, & successoribus eius, pro nostræ anime remedio, nostriq; filij, nostrorum parentum de proprio nostro Regno Ciuitates, & oppida, cum piscarijs suis, id est, Reatem, Amiternū, Furconem, Nursiam, Baluā, & Marsim, & alibi ciuitatē interamnem, cū pertinentijs suis.

Has omnes supradictas prouincias, vrbes, ciuitates, oppida, & Castella, viculos, & territoria, simulque & Patrimonia, pro remedio anime nostræ, & filij nostri, siue parentum nostrorum, ac successorum nostrorum, & pro cuncto à Deo conseruato atque conseruando Francorum populo, iam dictæ Ecclesiæ tuæ B. Petre Apostole, & per te Vicario tuo, Spiritali Patri nostro Iohanni Summo Pontifici, & Vniuersali Papæ, eiusque successoribus, vsque ad finem sæculi, eo modo confirmamus, vt in suo detineat iure, principatu, atque ditione, &c. Quæ Cæsaris ordinatio prolixius eodem diplomate extenditur, confirmatur, & his verbis concluditur: Hoc vt ab omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ, & nostris firmum esse credatur, propriæ manus signaculo, & Nobilium Optimatum nostrorum subscriptionibus hoc pactum confirmationis nostræ roborauimus, & bullæ nostræ impressione obsignari iussimus.

Signū Domni Ottonis Serenissimi Imperatoris.

Signum Adaldagi Hamburgensis Archiepiscopi.

Sequuntur signa aliorum Episcoporum, Abbatum, & Comitum. Anno Dominicæ Incarnat. 962 Indict. 5. mense Febr. 13 die eiusdem mensis, Anno vero Domni Ottonis Imperij 27 facta est hæc pactio fœliciter.

Ab hoc, inquam, Ottone meritò Saxonix Principes scrutari, & cognoscere possunt, Catholicæ Religionis veritatem, ad quæ etiam paulò ante An. 960. vt verbis vtat Lamberti Schaff.

Schaff. Venerunt Legati Russiæ gentis ad Regē Ottonem, deprecantes, vt aliquem suorum Episcoporū transmitteret, qui ostenderet eis viam veritatis. Qui consensit deprecationi eorum, mittens Adelbertum Episcopum fide Catholicum

Sed qui ad magnam vsq; senectam laudabilem vixit vitam, non disparem sortitus est vitæ quoq; finem, mortē, Magnus ille Imperator Otto, de cuius obitu hæc in sua historia scribit VVitikindus lib. 3. circ. finem. Tertia feria ante Pentecosten, loco deuenit, qui dicitur Mileua, proxima nocte iuxta morem diluculo de lecto consurgens, nocturnis & matutinis laudibus intererat, post hæc paululum requieuit. Missarū diinde officijs celebratis, pauperibus iuxta morē manus porrexit, paululum gustauit, iterumq; in lecto requieuit. Cum autem hora esset, processit letus, & hilaris ad mensam resedit, peracto ministerio, vespertinis laudibus interfuit. Facto cantico Euāgelij astuari atq; fatigari iam cœpit. Quod cum intellexissent Principes circumstantes sedili eū imposuerunt, inclinantem autem caput, quasi iam defecisset, refocillauerunt. Expetitoq; Sacramento diuini corporis, & sanguinis, & accepto sine gemitu, cum magna tranquillitate vltimum spiritum cum diuinis officijs pietati Creatoris omnium tradidit. Eadem attestatur Ditmarus, eiusdem sæculi scriptor, Chron. lib. 2. ad finem.

Hic est exitus Magni Ottonis, qui in vita sua multum se mouit, & fatigauit pro pace,

D 2

& incre-

* Mimmeleba, vel vt Schaffn. habet, Mielieba.

& incremento militantis in terris Ecclesiæ, adeoq; totius sacri Romani Imperij; ille quasi per somnum, & dulcissimam quietem ad Ecclesiam triumphantem, & supernum Regnum Christi (quod piè credimus) concessit: quem meritò inclyti Saxonix Principes in familia sua Imperatorem magnum pietate, virtutibus, & rebus gestis celebrare, imitarique possunt, qui Catholicę Romanę Religionis satis multa, & præclara post se reliquit per omnium historias testimonia; quod ibidem quoq; ad laudes defuncti adijcit eiusdem sæculi scriptor V Vitkindus, Monachus Corbeienſis, hic minimè tacendum. *Itaq; defunctus est Nonis Maij (An. Christi 973.) quarta feria ante Pentecosten Imperator Romanorum, Rex gentium, diuinarum, humanarumq; rerum multa religiosa seculis relinquens monumeta: Sepultus Magdeburgi in æde Metropolitana, hoc eius sarcophago inscripto dysticho:*

Tres luctus causa sunt hoc sub marmore clausa,

Rex, decus Ecclesia, summus honor patria:

Refert etiam Ditmarus loco supra notato, quali in viuis uti solebat symbolo, quoties res ipsi succedebant prosperè; si vel triumphos, & spolia ab hostibus, vel laudes, & Epinicia ab Amicis reportabat; quoties magnis alijs cumulabatur à Deo beneficijs, nempè isto, quod fuit olim Regis Dauid s: *Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam.* Defuncti

Psal. 113.

functi postea corpus Imperatrix Adelaidis Catholico ritu terræ; animâ autem Deo summis pietatis officijs studiosè ac deuotè commendauit, quod idem V Vitikindus affirmat ibidem, & Ditmarus his verhis: *Quantum verò pro liberatione animæ senioris suimet Adelheidis Imperatrix inuigilauerit vsque in finem dictis non valet comprehendere, nec factis.* De cuius sanctæ fœminæ obitu idem Ditmarus lib. 4. *Adelheidis, inquit, Imperatrix urbem, quæ Olsa vocatur, interim ædificans, collectis ibidem Monachis, omnibusq; perfectis, in eodem anno 16 Cal. Ian gaudens opperit, cuius fideli seruitio iusta recompensas præmia Dominus, ad tumbam eius plurima hodie operatur miracula* Lamb. obitum illius refert ad annum sequentem.

DE HENRICO RIXOSO.

SECUNDVS Regis Henrici ex S. Matilde filius fuit Henricus, qui prauorum suggestionem armâ contra fratrem Ottonem corripuit, vnde *Rixosus* appellatus est, sed victus, & pœnitens, non solum rebellionis meruit accipere veniam, sed & Lotharingiæ, ac post eâ quoque Bauariæ prouincias: fidusq; deinceps fratri Imperatori in perpetuum adhæsit militiæ comes, & victoriosus belli Dux, mortalem exuens vitam Ratisbonæ, An. Christi